

Naziv studija	PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ ARHEOLOGIJE			
Naziv kolegija	NEOLITIK BLISKOG ISTOKA I JUGOISTOČNE EUROPE			
Status kolegija	obvezatni			
Godina	I.	Semestar	II.	
ECTS bodovi	5			
Nastavnik	izv. prof. dr. sc. Dario Vujević/dr. sc. Kristina Horvat			
e-mail	k.horvat.zd@gmail.com			
vrijeme konzultacija	Utorak 10,00-11,00h			
Suradnik / asistent	-			
e-mail	-			
vrijeme konzultacija	-			
Mjesto izvođenja nastave	101			
Oblici izvođenja nastave	Nastava se provodi putem predavanja i seminara. Predavanja uz prezentacije i rad na arheološkom materijalu. U sklopu predavanja planiran je posjet muzeju.			
Nastavno opterećenje P+S+V	30+15+0			
Način provjere znanja i polaganja ispita	Pismeni i usmeni			
Početak nastave	25.2.2019.	Završetak nastave	7.6.2019.	
Kolokviji	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
	-	-	-	-
Ispitni rokovi	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
Ishodi učenja	Nakon uspješnog svladavanja nastave i polaganja ispita studenti će vladati: - općim znanjima o prapovijesnom razdoblju u kojem se odvija procesa neolitizacije (razvoja produktivne privrede); - općim znanjima o njegovoj uvjetovanosti, tijeku i dalekosežnostima; - općim znanjima o modelima transfera znanja iz matičnog područja „neolitičke revolucije“ Studenti će prepoznavati: - arheološku građu karakterističnu za neolitik; - razlikovati tipične vrste neolitičke građe prema funkcionalnim, tehnološkim, tipološkim i stilskim svojstvima. - njihovu varijabilnost na prostornoj i vremenskoj razini; - kulturni partikularizam određen razlikama u tipološkim i stilskim svojstvima predmeta namijenjenih svakodnevnoj upotrebi ili posebnim prilikama; Studenti će razumjeti: -uzročno-posljedični odnos između razvoja produktivne privrede i sveukupnog razvoja prapovijesnih zajednica i društava (način života i stanovanja, razvoj novih proizvodnih sredstava, privredno-društvenih odnosa, kolektivne svijesti i religioznosti i dr.).			
Preduvjeti za upis	Upisan II. semestar preddiplomskog studija			
Sadržaj kolegija	Kolegij donosi opći pregled neolitika kao posebnog razdoblja prapovijesti, s obzirom na posebnosti u njegovom sadržaju i arheološkoj građi prema drugim prapovijesnim razdobljima, kroz sljedeće tematske cjeline: I. tematska cjelina: pojam i sadržaj neolitika, proces neolitizacije, s periodizacijom, kronologijom i teritorijalno-kulturnom podjelom;			

	II. tematska cjelina: pregled neolitičkih kultura Bliskog istoka; III tematska cjelina: pregled neolitičkih kultura Egejskog područja; IV tematska cjelina: pregled neolitičkih kultura jugoistočne Europe; V tematska cjelina: pregled neolitičkih kultura podunavsko-panonskog područja.
Obvezna literatura	GRUPA AUTORA, 1979: Praistorija jugoslavenskih zemalja II, Sarajevo O. BAR-YOSEF, F. R. VALLA, 1991: The Natufian culture in the Levant, International Monographs in Prehistory, (odabrana poglavlja). M. ÖZDOĞAN et al., 2011: Neolithic in Turkey, New excavations and new research. Vol. 4 – Western Turkey. Istanbul: Archaeology and Art Publications (odabrana poglavlja). J. BALEN et. al., 2014: Darovi zemlje: neolitik između Save, Drave i Dunava, Zagreb (odabrana poglavlja). DEMOULE J. P., PERLÈS C. 1993: The Greek Neolithic: A New Review, Journal of World Prehistory, Vol 7. No. 4, 355-416. B. KNAPP, 2013: The Archaeology of Cyprus: From Earliest Prehistory Through the Bronze Age (odabrana poglavlja). KUJIT I., 2002: Life in Neolithic farming communities, New York VISY Z., BARTOSIEWICZ L., 2003: Hungarian Archaeology at the Turn of the Millennium, Ministry of National Cultural Heritage (odabrana poglavlja).
Dopunska literatura	K. SCHMIDT, 2010: Göbekli Tepe – the Stone Age Sanctuaries. New results of ongoing excavations with a special focus on sculptures and high reliefs, XXXVII, Ljubljana, 239-256. M. ZVELEBIL, 2001: The agricultural transition and the origins of Neolithic society in Europe, Documenta Praehistorica, XXVIII, Ljubljana, 1-26. D. GARAŠANIN, 1954: Starčevačka kultura, Univerza v Ljubljani, Arheološki seminar. A. BENAC, 1958: Neolitsko naselje u Lisičićima kod Konjica, Naučno društvo NR BiH, Sarajevo. A. BENAC, 1972/1973: Obre I- Neolitsko naselje starčevačko-impresso i kakanjske kulture na Raskršću, GZM, 27/28, Sarajevo, 5-171. B. MARIJANOVIĆ, 2010: Crno vrilo, Zadar. B. MARIJANOVIĆ, 2017.: Pokrovnik. primjer ograđenoga neolitičkog naselja, Prilozi Instituta za Arheologiju u Zagrebu, 34, 5-44.
Internetski izvori	https://hrcak.srce.hr www.academia.edu
Način praćenja kvalitete	Studentska anketa, samoanaliza
Uvjeti za dobivanje potpisa	Student je dužan prisustvovati na 75% nastavnih sati (predavanja i seminari).
Način bodovanja kolokvija/seminara/vježbi /ispita	-
Način formiranja konačne ocjene	Usmeni ispit
Napomena	-

Nastavne teme-predavanja			
Red.	Datum	Naslov	Literatura

br.			
1.	28.2.	UVOD U RAZDOBLJE: - pojam i termini - periodizacija neolitika - kronologija neolitika	KUJIT I.,2002: Life in Neolithic farming communities, New York
2.	7.3.	„NEOLITIČKA REVOLUCIJA“ - mezolitičke osnove neolitičkih zajednica - razvoj produktivne privrede - podrijetlo domesticata	O. BAR-YOSEF, F. R. VALLA, 1991: The Natufian culture in the Levant, International Monographs in Prehistory, (odabrana poglavlja).
3.	14.3.	„NEOLITIČKI PAKET“ – posljedice razvoja produktivne privrede - naselja - tehnologija kamenih artefakata - keramika - kultovi (plastika) - sekundarne tehnologije	KUJIT I.,2002: Life in Neolithic farming communities, New York
4.	21.3.	NEOLITIZACIJA JUGOISTOČNE EUROPE - širenja produktivne privrede u jugoistočnu Europu - problemi dinamike, pravaca i mehanizama prijenosa znanja (autohtonistički i difuzionistički pristupi) - arheološke potvrde	M. ZVELEBIL, 2001: The agricultural transition and the origins of Neolithic society in Europe, Documenta Praehistorica, XXVIII, Ljubljana, 1-26.
5.	28.3.	NEOLITIZACIJA ISTOČNOG JADRANA - širenja produktivne privrede na područje istočnog Jadrana - problemi dinamike, pravaca i mehanizama prijenosa znanja - arheološki aspekti neolitizacije istočnog Jadrana (ključna arheološka nalazišta)	B. MARIJANOVIĆ, 2010: Crno vrilo, Zadar.
6.	4.4.	„NEOLITIČKI PAKET“ – nasebinski aspekti pretkeramičkog neolitika - vrste i tipovi neolitičkih naselja na Bliskom Istoku i jugoistočnoj Europi - prostorna organizacija - materijali i tehnike građenja nastambi - pojave u komparativnoj etnologiji	M. ÖZDOĞAN et al., 2011: Neolithic in Turkey, New excavations and new research. Vol. 4 – Western Turkey. Istanbul: Archaeology and Art Publications (odabrana poglavlja).
7.	11.4.	„NEOLITIČKI PAKET“ – nasebinski aspekti keramičkog neolitika - vrste i tipovi neolitičkih naselja na Bliskom Istoku i jugoistočnoj Europi - prostorna organizacija - materijali i tehnike građenja nastambi - pojave u komparativnoj etnologiji	VISY Z., BARTOSIEWICZ L., 2003: Hungarian Archaeology at the Turn of the Millennium, Ministry of National Cultural Heritage (odabrana poglavlja). B. MARIJANOVIĆ, 2017.: Pokrovnik. primjer ograđenoga neolitičkog naselja, Prilozi Instituta za

			Arheologiju u Zagrebu, 34, 5-44. A. BENAC, 1958: Neolitsko naselje u Lisičićima kod Konjica, Naučno društvo NR BiH, Sarajevo.
8.	18.4.	„NEOLITIČKI PAKET“ – keramička produkcija u neolitiku Bliskog Istoka - tehnološka, tipološka i stilska obilježja keramike u neolitičkim kulturama Bliskog Istoka	KUJIT I., 2002: Life in Neolithic farming communities, New York
9.	25.4.	„NEOLITIČKI PAKET“ – keramička produkcija u neolitiku jugoistočne Europe - tehnološka, tipološka i stilska obilježja keramike u neolitičkim kulturama jugoistočne Europe	J. BALEN et. al., 2014: Darovi zemlje: neolitik između Save, Drave i Dunava, Zagreb (odabrana poglavlja). D. GARAŠANIN, 1954: Starčevačka kultura, Univerza v Ljubljani, Arheološki seminar.
10.	16.5.	KULTOVI I VJEROVANJA U NEOLITIKU – antropomorfna plastika - tipološka, ikonografska i stilska obilježja antropomorfne plastike - značenje antropomorfne plastike	GRUPA AUTORA, 1979: Praistorija jugoslavenskih zemalja II, Sarajevo
11.	23.5.	KULTOVI I VJEROVANJA U NEOLITIKU – grobovi i pokapanje	K. SCHMIDT, 2010: Göbekli Tepe – the Stone Age Sanctuaries. New results of ongoing excavations with a special focus on sculptures and high reliefs, XXXVII, Ljubljana, 239-256.
12.	30.5.	KULTOVI I VJEROVANJA U NEOLITIKU ISTOČNOG JADRANA	A. BENAC, 1972/1973: Obre I- Neolitsko naselje starčevačko-impresso i kakanjske kulture na Raskršću, GZM, 27/28, Sarajevo, 5-171.
13.	7.6.	NEOLITIK – povijesna interpretacija	

Seminari			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.	28.2.	NEOLITIK BLISKOG ISTOKA - teritorijalna podjela - komparativna stratigrafija - Natufijenska kultura (Ain Malaha, Jerihon,...) - pretkeramički neolitik (Jerihon, Beidha, Ain Malaha, Ain Ghazal, Mughara, Shanidar,...) - keramički neolitik (Jeriho IX)	
2.	7.3.	PRETKERAMIČKI NEOLITIK ANATOLIJE - rasprostranjenost i važnija nalazišta	

		- Gobekli Tepe, Cayönü, Asikli Höyük, Hallan Cemi, Cafer Höyük, Nevalı Çori ... - arhitektura - kultne građevine - pokopi	
3.	14.3.	KERAMIČKI NEOLITIK ANATOLIJE - rasprostranjenost i važnija nalazišta - središnji plato (Catal Höyük, Can Hassan) - jugozapadna Anatolija (Hacilar, Beycesultan) - Cilicija (Marsin) - arhitektura i organizacija naselja - svetišta i predmeti kulta	
4.	21.3.	NEOLITIK CIPRA - važnija nalazišta - periodizacija - pretkeramički neolitik (Aetokremnos, Shillourokambos, Khirokitija) - keramički neolitik (kultura Sotira) - arhitektura i organizacija naselja	
5.	28.3.	NEOLITIK EGEJSKOG PODRUČJA - periodizacija - Kreta - egejski otoci - Peloponez	
6.	4.4.	NEOLITIK TESALIJE - pretkeramički neolitik - keramički neolitik - Sesklo kultura - Dimini kultura	
7.	11.4.	NEOLITIČKE KULTURE U BUGARSKOJ I RUMUNJSKOJ - teritorijalna podjela i periodizacije - rani neolitik Buragske (Karanovo I i II, Ovčarovo, Conevo i Zapadno-bugarska slikana keramika) - srednji i kasni neolitik (Karanovo III-Veselinovo, Kurilo, Karanovo IV- Kalojanovec, Hotnica, Usoe, Topolnica-Akropotamos, Hamangia) - stariji neolitik Rumunjske (Circea-Gura Baciului, Criș, Dudești) - srednji i kasni neolitik Rumunjske (Vadaștra, Boian, Petrești)	
8.	18.4.	NEOLITIK MAKEDONIJE - teritorijalna podjela - periodizacija - Anzabegovo-Vršnik - Velušina-Porodin - Zelenikovo	
9.	25.4.	NEOLITIK PANONSKOG I PERIPANONSKOG PODRUČJA - periodizacija - stariji neolitik (Körös, kultura linearne keramike) - srednji neolitik (kultura linearne keramike) - kasni neolitik (Langyelska kultura, Potiska kultura,	

		Herpaly-Csöszhalom, Moravska slikana keramika)	
10.	16.5.	NEOLITIK SREDIŠNJEG BALKANA - periodizacija - rani i srednji neolitik (Protostarčevo i starčevačka kultura) - kasni neolitik (Vinčanska kultura) - rasprostranjenost i važnija nalazišta - naseobinski elementi - pokopi - plastika	
11.	23.5.	NEOLITIK BOSNE - teritorijalna podjela (sjeveroistočna i središnja Bosna) - periodizacije - sjeveroistočna Bosna (starčevačka i vinčanska kultura) - rani neolitik središnje Bosne (starčevo-impresso) - srednji neolitik (Kakanjska kultura) - kasni neolitik (Butmirska kultura) - važnija nalazišta - naseobinski elementi - pokopi - kulna mjesta i predmeti kulta - plastika - keramografija	
12.	30.5.	NEOLITIK KONTINENTALNE HRVATSKE - periodizacija i kulturna zastupljenost - rani neolitik (Starčevačka kultura) - srednji neolitik (Kultura Malo Korenovo) - kasni neolitik (Sopotska kultura i Brezovljanski tip sopotske kulture) - važnija nalazišta - naseobinski elementi - plastika - keramografija	
13.	7.6.	NEOLITIK ISTOČNOG JADRANA I ZALEĐA - periodizacija i kulturna podjela - rani neolitik (Impresso kultura) - srednji neolitik (Danijska kultura, Gudnja, Vela špilja) - kasni neolitik (Hvarsko-lisičićka kultura) - rasprostranjenost i važnija nalazišta -keramografija -predmeti kulta	

Nastavnik:

Izv. prof. dr. sc. Dario Vujević

Dr. sc. Kristina Horvat